

ПОРУШЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ФІКСАЦІЇ ХОДУ І РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

VIOLATION OF THE PROCEDURE FOR RECORDING PROGRESS AND RESULTS OF SECRET INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS

Чистякова А.С., к.ю.н.,
адвокат

Процедура фіксації ходу та результатів негласних слідчих дій включає в тому числі чіткі часові обмеження для здійснення передачі протоколів про проведення негласних слідчих (розшукових) дій з додатками прокурору. Вимога, передбачена ч. 3 ст. 252 КПК передбачає, що така передача може бути здійснена не пізніше ніж 24 години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій. У прокурора, відповідно, є часові обмеження для реалізації своїх повноважень з отримання вказаних протоколів не пізніше ніж 24 години після припинення негласних слідчих дій. Законодавець вважає умови, пов'язані з часовими обмеженнями щодо передачі протоколів обов'язковими для фіксації інформації, яку було отримано внаслідок негласних слідчих дій, та, відповідно, умовою правомірності протоколів негласних слідчих дій. Одночасно, аналіз судової практики дає підстави для висновку, що порушення вимог ч. 3 ст. 252 КПК, переважно, не вважається істотним та таким, що може впливати/впливає на допустимість доказу, отриманого, фактично, з порушенням процедури фіксації ходу та результатів негласних слідчих дій. Так, суди в своїх рішеннях *post factum* легалізують протоколи з зазначеним порушенням, обгрутовуючи, що порушення процедури фіксації ходу і результатів негласних слідчих дій (порушення 24-годинного строку для прийому-передачі протоколу/протоколів) не слід вважати істотним. З позиції судів таке порушення, по-перше, не впливає на інтереси підозрюваного або/та не впливає на достовірність інформації, яку такі протоколи містять. Одночасно у зв'язку з тим, що інформація, яка міститься в протоколах про проведення негласних слідчих дій застосовується при обгрунтуванні своєї правової позиції стороною обвинувачення і, далі, оцінюється судом як доказ наявності в діях особи складу / складів кримінального правопорушення зв'язок з інтересами підозрюваного, який зацікавлений в застосуванні до нього належних правових процедур, очевидно, все-таки, має місце. Такий диференційований підхід до оцінки порушень положень КПК та окремих правових процедур отримання доказів, по суті, «розмиває» межі законності конкретної правової процедури та кримінального провадження в цілому.

Ключові слова: досудове розслідування, повідомлення про підозру, слідчі (розшукові) дії, докази, недопустимі докази, учасники кримінального провадження, кримінальне провадження, суд, належна процедура, протоколи негласних слідчих дій, негласні слідчі розшукові дії, орган досудового розслідування, прокурор, слідчий.

The procedure for recording progress and results of secret investigative actions includes, among other things, clear time limits for the transfer of protocols on secret investigative (detective) actions with annexes to the prosecutor. The requirement provided for in part 3 of Article 252 of the CPC provides that such transfer may be made no later than 24 hours after the termination of the said covert investigative (detective) actions. The prosecutor, accordingly, has time limits for exercising his/her powers to receive these protocols no later than 24 hours after the covert investigative actions are terminated. The legislator considers the conditions related to the time limits for the transfer of protocols to be mandatory for recording the information obtained as a result of secret investigative actions, and, accordingly, a condition for the legality of secret investigative action protocols. At the same time, the analysis of court practice gives grounds to conclude that violation of the requirements of Part 3 of Art. 252 of the CPC is generally not considered significant and may affect/affect the admissibility of evidence obtained in violation of the procedure for recording the course and results of covert investigative actions. Thus, in their *post factum* decisions, courts legalize protocols with the said violation, justifying that the violation of the procedure for recording the course and results of covert investigative actions (violation of the 24-hour period for receiving and transmitting the protocol(s)) should not be considered significant. From the point of view of the courts, such a violation, firstly, does not affect the interests of the suspect and/or does not affect the reliability of the information which such protocols contain. At the same time, due to the fact that the information contained in the protocols on secret investigative actions is used by the prosecution to substantiate its legal position and, further, is assessed by the court as evidence of the presence of a criminal offense in the person's actions, the connection with the interests of the suspect, who is interested in applying due process to him, obviously still takes place. Such a differentiated approach to assessing violations of the CPC provisions and certain legal procedures for obtaining evidence, in fact, "blurs" the boundaries of the legality of a particular legal procedure and criminal proceedings in general.

Key words: pre-trial investigation, notice of suspicion, investigative (detective) actions, evidence, inadmissible evidence, participants in criminal proceedings, criminal proceedings, court, due process, protocols of covert investigative actions, covert investigative detective actions, pre-trial investigation body, prosecutor, investigator.

Постановка питання. Процедура фіксації ходу та результатів негласних слідчих дій включає в тому числі чіткі часові обмеження для здійснення передачі протоколів про проведення негласних слідчих (розшукових) дій з додатками прокурору. Вимога ч. 3 ст. 252 КПК передбачає, що така передача може бути здійснена не пізніше ніж 24 години з моменту припинення негласних слідчих (розшукових) дій. У прокурора, відповідно, є часові обмеження для реалізації своїх повноважень з отримання вказаних протоколів не пізніше ніж 24 години після припинення негласних слідчих дій. Однак суди, оцінюючи протоколи негласних слідчих дій *post factum* легалізують вказані протоколи вважаючи порушення ч. 3 ст. 252 КПК таким, що не впливає на права підозрюваного та/чи не є істотним. У статті наводиться аргументи чому такі порушення слід вважати такими, які мають прямий зв'язок з інтересами підозрюваного, а саме порушення ч. 3 ст. 252 КПК слід вважати порушенням належної правової процедури фіксації ходу і результатів негласних слідчих дій, яка впливає на правомірність протоколу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням належності та допустимості доказів в тому числі результатів НСРД приділяли увагу чимало науковців, серед яких: В.О. Глушков, М.А. Погорецький, М.Є. Шумило, І.Л. Чупрікова, С.О. Ковальчук, А.В. Панов, Н.М. Басай та ін. Проблематику судового контролю при проведенні НСРД досліджували українські правники: М.В. Багрій, О.А. Білічак, О.В. Бочковий, В.О. Глушков, В.В. Городовенко, Д.В. Іваненко, О.В. Керевич, М.П. Климчук, О.Б. Комарницька, О.О. Левандаренко, В.В. Луцик, Д.А. Нескоромний, А.С. Омеляненко, М.А. Погорецький, О.Ю. Татаров, О.М. Сало, Д.Б. Сергеева, М.М. Стоянов, С.Р. Тагієв та ін.

Виклад основного матеріалу. У кримінальних провадженнях, в яких застосовуються результати негласних слідчих (розшукових) сторони та суд, як правило, з'ясовують питання належності та допустимості доказів, отриманих в результаті негласних слідчих дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих дій є частиною про-

цедури їх (негласних слідчих дій) здійснення, яка має на меті, фактично, документально оформити процес та/чи результат НСРД, у зв'язку з чим актуальним є з'ясувати чи впливає окремі порушення процедури фіксації доказової інформації на визнання доказів допустимими.

Як зазначено в ч. 1 ст. 86 КПК, «доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому цим Кодексом». М.С. Шумило вказує на те, що традиційно в науковій та навчальній літературі вимоги допустимості визначаються в такий спосіб: законність джерела, законним повинен бути спосіб отримання доказів, належний суб'єкт, що має право проводити процесуальні дії з отримання доказів [1, с. 229–230].

Наведена позиція вбачається перекожливою. Допустимими доказами є ті, які одночасно відповідають таким вимогам: 1) отримані належними суб'єктами; 2) отримані з передбачених законом джерел; 3) отримані з додержанням встановленої законом процедури. В науці поширеним також є погляд, за яким третя вимога, а саме вимога про додержання процедури збирання доказів, розділяється на дві вимоги: дотримання правил проведення процесуальної дії, в ході якої отримано доказ, та дотримання вимог закону щодо фіксації та результатів проведення слідчої дії. «Допустимість доказу дослідники цього процесуального інституту визначають як сукупність вимог, що їх висуваються законом до процесу формування доказів, які полягають у тому, що належна до справи інформація повинна бути одержана: а) уповноваженою на те особою або органом; б) зі встановленого законом джерела; в) із дотриманням правил проведення процесуальної дії, в ході якої отримано доказ; г) із дотриманням усіх вимог закону про фіксацію та результати слідчої дії» [2, с. 79].

Недопустимими є докази, отримані: 1) внаслідок здійснення процесуальних дій, які потребують попереднього дозволу суду, взагалі без дозволу суду; 2) здійснення процесуальних дій із порушенням умов дозволу суду про строк її проведення; 3) Здійснення процесуальних дій із порушенням умов дозволу суду про місце їх проведення; 4) здійснення процесуальних дій із порушенням умов дозволу суду щодо суб'єктів, яким було надано дозвіл; 5) Здійснення неналежним суб'єктом процесуальних дій, які не потребують попереднього судового дозволу чи в результаті інших порушень процедурних аспектів їх (доказів) отримання. Статтею 2 КПК визначено, що завданням кримінального провадження є, в тому числі, застосування належної правової процедури.

У Постанові Верховного суду від 03.03.2021, у справі № 522/11807/18, провадження № 51-4687 км зауважено, що застосування належної правової процедури у кримінальному провадженні – це встановлені кримінальним процесуальним законодавством способи реалізації норм кримінального процесуального права, що забезпечують досягнення цілей правового регулювання кримінальних процесуальних відносин у сфері порядку досудового розслідування та судового розгляду. Воно означає не лише те, що всі дії процесуальних суб'єктів мають відповідати вимогам закону, адже в такому випадку це завдання розчиняється в приписав засади законності. Такі дії мають виникати із наявних повноважень і перебувати в адекватному співвідношенні з конкретним процесуальним завданням, яке виникає в певний момент досудового розслідування і судового розгляду кримінального провадження. Таке адекватне співвідношення приводить до принципу пропорційності. Недотримання належної правової процедури тягне за собою порушення гарантованого кожному статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод права на справедливий суд [3].

Відповідно до вимог ч. 3 ст. 104 КПК протокол складається з вступної, описової та заключної частини. В свою чергу описова частина повинна містити відомості про: послідовність дій; отримані в результаті процесуальної дії

відомості, важливі для цього кримінального провадження, в тому числі, виявлені та/або надані речі і документи (п. 2 ч. 3 ст. 104 КПК). Особою, яка проводила процесуальну дію, до протоколу долучаються додатки. Додатками до протоколу можуть бути: 1) спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів; 2) письмові пояснення спеціалістів, які брали участь у проведенні відповідної процесуальної дії; 3) стенограма, аудіо-, відеозапис процесуальної дії; 4) фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерних даних та інші матеріали, які пояснюють зміст протоколу (п. п. 2–4 ч. 2 ст. 105 КПК). Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків.

Протоколи про проведення НСРД, пов'язані з втручанням у приватне спілкування, з додатками не пізніше ніж через 24 години з моменту припинення зазначених НСРД мають передаватися прокурору. Ці додатки повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного зберігання, а також засвідчені підписами осіб, які їх складали, брали участь у виготовленні та/або вилученні. Згідно ст. 252 КПК України фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій повинна відповідати загальним правилам фіксації кримінального провадження, передбаченим цим Кодексом. З огляду на припис ч. 3 ст. 252 КПК процедура передачі прокурору протоколів НСРД обмежена строками і такими строками є 24 години з моменту припинення негласних слідчих (розшукових) дій. Будь-яких виключень з цього правила КПК не містить.

Згідно Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні затвердженої спільним наказом ГПУ МВС СБУ УДПСУ МФУ МЮУ від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5 (надалі – Інструкція) процесуальними документами *щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій є постанови, клопотання, доручення, протоколи уповноваженого співробітника (працівника) оперативного підрозділу, слідчого, прокурора, а також ухвали слідчого судді (п. 1.9 Інструкції). Протокол про хід і результати проведеної негласної слідчої (розшукової) дії (або її етапів) складається слідчим, якщо вона проводиться за його безпосередньої участі, в інших випадках – уповноваженим працівником оперативного підрозділу, і повинен повідомити загальним правилам фіксації кримінального провадження (п. 4.1 Інструкції). Періодичність складання протоколів залежить від виду негласної слідчої (розшукової) дії, терміну її проведення (одномоментно чи упродовж часу), від доручення слідчого, прокурора, але в будь-якому випадку безпосередньо після отримання фактичних даних, які можуть використовуватись як докази для встановлення місця перебування особи, що розшукується, про кожний випадок огляду, виїмки, дослідження матеріалів про результати негласної слідчої дії тощо. Кожний протокол про результати проведеної негласної слідчої (розшукової) дії з додатками не пізніше 24 годин після його складання передається прокурору, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва (п. 4.3).*

Таким чином у п. 4.3 Інструкції йдеться про обов'язок передати прокурору протокол про результати проведеної негласної слідчої (розшукової) дії з додатками не пізніше 24 годин після складання протоколу, який в свою чергу складається по отриманню результату проведеної негласної слідчої (розшукової) дії, коли ч. 3 ст. 252 КПК пов'язує обов'язок передачі через 24 години з моменту припинення негласних слідчих (розшукових) дій.

Таким чином, відправним моментом для початку розрахунку граничного строку (ч. 3 ст. 252 КПК) слід вважати момент припинення негласної слідчої (розшукової) дії. Дискусійним питанням, очевидно, може бути темпоральні особливості різних видів негласних слідчих дій, які можуть мати, в тому числі, триваючий/продовжуваний характер, але слід виходити з того, що кожна негласна слідча дія має свій початок і момент свого припинення/завершення, з яким і пов'язані 24-годинні часові обмеження. Наприклад, якщо відбувається аудіо-контроль спілкування особи «А» з особою «Б», яке відбувається в різні дати: 01.11.2024, 06.11.2024 та 28.10.2024 то, логічно, якщо фіксація ходу негласних слідчих дій відбуватиметься шляхом складання протоколів негласних слідчих дій, відповідно 01.11.2024, 06.11.2024, 28.10.2024, які мають бути надані прокурору, а той – відповідно матиме повноваження їх отримати виключно 29.10.2024, 02.11.2024, 07.11.2024. Передача та отримання їх пізніше вказаних дат (29.10.2024, 02.11.2024, 07.11.2024) є порушенням вимог ч. 3 ст. 252 КПК та містить ризик виникнення сумніву і щодо часу припинення негласної слідчої дії і щодо пропорційності самого протоколу.

Відповідно до частини 2 статті 113 КПК України будь-яка процесуальна дія або сукупність дій під час кримінального провадження мають бути виконані без невинуватої затримки і в будь-якому разі не пізніше граничного строку, визначеного відповідним положенням цього Кодексу. Будь-які строки, що встановлюються прокурором, слідчим суддею або судом, не можуть перевищувати меж граничного строку, передбаченого цим Кодексом, та мають бути такими, що дають достатньо часу для вчинення відповідних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень та не перешкоджають реалізації права на захист (ст. 114 КПК України).

Однак аналіз судової практики дозволяє зробити висновок про те, що вказані порушення процедури фіксації ходу і результатів негласних слідчих дій тільки в сукупності з іншими порушеннями можуть розглядатися як процесуально значущі [4, 5, 6].

У Постанові ВС від 02.03.2021 у справі № 194/196/18, міститься висновок, що «уповноважена особа обмежена часом складання протоколу лише після отримання фактичних даних, які можуть використовуватись як докази для встановлення місця перебування особи, що розшукується, про кожний випадок огляду, виїмки, дослідження матеріалів про результати негласної слідчої дії тощо». Суд вважає, що «статтею 252 КПК, якою регламентовано фіксацію ходу і результатів НСРД, також не встановлено часу складання протоколу за результатами НСРД» [7].

У іншому рішенні ВС визнає порушення вимог ч. 3 ст. 252 КПК органом досудового розслідування таким, що не має істотного впливу на права підозрюваного. «Так, ч. 3 ст. 252 КПК визначено, що протоколи про проведення негласних слідчих (розшукових) дій з додатками не пізніше ніж через двадцять чотири години з моменту припинення зазначених негласних слідчих (розшукових) дій передаються прокурору. Допущене органом досудового слідства порушення чітко визначеного кримінальним процесуальним законом строку, порушує форму кримінального процесу, невід'ємною складовою якої є встановлені законом строки передачі прокурору протоколу про проведення НСРД, про що вірно зазначено апеляційним судом. Проте таке порушення не має істотного впливу на права підозрюваного, зокрема й на захист і, з огляду на це, не містить ознак істотного порушення кримінального процесуального закону внаслідок цього. Допущене порушення може впливати на оперативність досудового розслідування і своєчасність прийняття рішень прокурором задля його забезпечення. Сторона захисту може висловити свої зауваження з приводу цієї НСРД та врахувати

її результати під час підготовки захисту лише за умови відкриття стороною обвинувачення відповідних протоколів та додатків як доказів в порядку ст. 290 КПК, на що не впливає дотримання органом досудового розслідування строку, визначеного частиною 3 ст. 252 КПК [8].

Відповідно до правової позиції ВС, викладеній в іншому рішенні, оскільки складення протоколу за результатами проведення НСРД та направлення його прокурору є обов'язком працівника оперативного підрозділу, то пропущення ним строку виконання обов'язку не спричиняє його припинення. Допущене перевищення визначеного кримінальним процесуальним законом строку порушує порядок кримінального процесу, невід'ємною складовою якого є встановлені законом строки передачі прокурору протоколу про проведення НСРД. Втім, таке порушення не має істотного впливу на права підозрюваного, і, з огляду на це, не містить ознак істотного порушення кримінального процесуального закону. Відповідно до правового висновку, сформульованого об'єднаною палатою ККС ВС у постанові від 25 вересня 2023 року у справі № 208/2160/18, складання протоколу НСРД поза межами строку, визначеного приписами ч. 3 ст. 252 КПК, не є підставою для визнання такого протоколу недопустимим доказом. З огляду на викладене, Суд відхилив твердження сторони захисту про порушення положень ч. 3 ст. 252 КПК та необхідність визнання протоколу за результатами контролю за вчиненням злочину від 02 січня 2018 року, як і інших проведених у цьому кримінальному провадженні видів НСРД з цієї ж підстави, недопустимими доказами [9].

Заслуговує на увагу також позиція Апеляційної палати ВАКС, яка також вважає порушення ч. 3 ст. 252 КПК не є достатнім для визнання протоколів недопустимими доказами і пояснює, що «вирішуючи питання, чи є недопустимими доказами протоколи від 23.03.2019 та від 01.04.2019, з зазначених захистом підстав, Суд виходить з того, що процесуальні строки поділяються на строки реалізації права та строки виконання обов'язку. Їх недотримання спричиняє різні правові наслідки. Закінчення строку виконання обов'язку не спричиняє його припинення. Обов'язкова дія повинна бути виконана і після закінчення строку, крім випадків, коли виконання обов'язку призведе до порушення процесуальних прав учасників провадження (постанова ККСВС від 08.04.2020 у справі №263/15845/2019). Оскільки складення протоколу за результатами проведення НСРД та направлення його прокурору є обов'язком детектива чи працівника оперативного підрозділу, то пропущення ними строку виконання обов'язку не спричиняє його припинення. З цих підстав згадані аргументи захисту є необґрунтованими. До того ж захист не навів яким чином складення слідчими у наведений спосіб протоколів НСРД порушило права обвинуваченого (п. п. 190–196) [10].

Аналіз вказаних судових рішень дозволяє зробити декілька проміжних висновків: 1) суди наводять різні за змістом аргументи, обґрунтовуючи чому саме не слід звертати увагу на факт порушення стороною обвинувачення вимог ч. 3 ст. 252 КПК України під час фіксації ходу і результатів негласних слідчих розшукових дій; 2) суди погоджуються, що припис ч. 3 ст. 252 КПК містить граничний строк для виконання конкретної дії – передачі протоколів про результати НСРД прокурору; 3) суди не з'ясовують причини пропуску встановленого ч. 3 ст. 252 КПК строку; 4) суди вважають, що порушення вимог ч. 3 ст. 252 КПК не впливає на інтереси обвинуваченого; 5) порушення граничних строків, встановлених ч. 3 ст. 252 КПК є порушенням процедури фіксації ходу і результатів негласних слідчих розшукових дій. Ймовірно доцільно диференційовано підходити до з'ясування можливих причин порушення приписів ч. 3 ст. 252 КПК і, очевидно, слід відмежовувати

ситуації, коли таке порушення мало об'єктивні причини і коли норма КПК була порушена умисно.

На наш погляд суди помилково вважають, що вказане порушення не впливає на права підозрюваного, адже самі по собі результати негласних слідчих дій тільки тоді будуть вважатися належними і допустимими доказами, коли буде дотримана належна правова процедура їх отримання. Фіксація негласних слідчих дій є складовою частиною процедури отримання доказової інформації. Під час кримінального провадження кожна процесуальна дія або процесуальне рішення повинні бути виконані або прийняті в розумні строки. Розумними строки не можуть перевищувати передбачені КПК строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень.

Відповідно до ч. 1 ст. 84 КПК України, доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, що отримані в передбаченому КПК України порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню. НСРД відповідно до ч. 2 ст. 93 КПК України є засобами доказування, внаслідок проведення яких отримуються нові докази у кримінальному провадженні та перевіряються вже отримані.

Відповідно до КПК України прокурор здійснює нагляд за законністю проведення НСРД, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування, у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, адже документи, оформлені за результатами виконання конкретного доручення (протоколи і додатки до них), обов'язково надсилаються прокуророві. Їхній аналіз дає змогу не лише зробити висновки щодо наявності або відсутності в діях об'єктивних ознак складу злочину, а й оцінити відповідність дій оперативних працівників змісту доручення та ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення НСРД, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування. Зокрема, це стосується проведення таких дій лише у визначених місцях, ступеня втручання в приватне спілкування, в межах терміну дії ухвали слідчого судді, використання лише тих засобів, що передбачені ухвалою та дорученням, або без них. Крім того, зіставлення документів оперативного підрозділу з іншими матеріалами кримінального провадження надає можливість прокуророві переконатися, що НСРД проводилися на законних підставах і саме щодо тих осіб, які були визначені в клопотанні, ухвалі слідчого судді та дорученні [11, с. 23–28].

Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій передбачає собою складну процедуру, яка полягає у певній послідовності дій, що здійснюється уповноваженим на це суб'єктом у передбачені законом строки

та яка в свою чергу є складовою частиною процедури негласних слідчих (розшукових) дій.

Як вбачається з аналізованих судових рішень навіть за наявності порушення вимог ч. 3 ст. 252 КПК, суди, визнають таке порушення не істотним, посилаються на правовий пуризм чи надмірну увагу до форми, процедури. Термін «правовий пуризм» (legal purism) як обмеження гарантій права доступу до суду, було застосоване ЄСПЛ в тому числі у справі «Сутяжник проти росії» [12], де під цим терміном розумілося суворе дотримання законів не заради виправлення судових помилок, чи обставин непереборного характеру, а саме в протизагу принципу правової визначеності, що полягає в скасуванні правильного по суті рішення через порушення процедурних правил розгляду справи. Однак складно правовим пуризмом вважати порушення вимоги ч. 3 ст. 252 КПК, яка передбачає безальтернативний порядок здійснення процедури фіксації ходу і результатів негласних (слідчих) дій. І хоча ймовірно таке порушення не впливає на зміст інформації, яка міститься в протоколі НСРД, однак, якщо легалізувати прямі порушення вимог КПК, то де межа законності кримінального провадження?

ЄСПЛ застерігає від надмірної суворості застосування процесуальних норм, і від надмірного формалізму, пов'язаного з використанням стандартних обґрунтувань без апелювання до конкретних обставин справи, і від «надмірної гнучкості» форми, що може вплинути на справедливості вирішення справи [13]. Однак у зв'язку з таким підходом виникають питання: які критерії для визнання формалізму чи гнучкості «надмірними»? для чого в КПК встановлювати обов'язкові складові правової процедури? яка, з урахуванням викладеного, належна правова процедура фіксації ходу і результатів негласних слідчих дій?

Висновки. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій передбачає собою складну процедуру, яка полягає у певній послідовності дій, що здійснюється уповноваженим на це суб'єктом у передбачені законом строки та яка в свою чергу є складовою частиною процедури негласних слідчих (розшукових) дій. Порушення граничних строків здійснення процедури прийому-передачі протоколів негласних слідчих дій прокурору, відлік яких починається з моменту припинення негласної слідчої дії, слід вважати порушенням процедури фіксації ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій і таке порушення є підстави вважати таким, що впливає на інтереси особи, стосовно якої такі протоколи складені. Диференційований підхід до оцінки порушень положень КПК та складових окремих правових процедур отримання доказів, по суті, «розмиває» межі законності конкретної правової процедури та кримінального провадження в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / За заг. редакцією В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012. С. 229–230.
2. Попелюшко В. О. Предмет захисту та його доказування в кримінальній справі. К.: Прецедент, 2005. С. 79.
3. Постанова Верховного суду від 03.03.2021 року, справа № 522/11807/18, провадження № 51-4687 км 20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439636>
4. Постанова ВС від 07.09.2023 у справі № *справа № 568/761/20, провадження № 51 – 837 км 23*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113439491#>
5. Вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 05.12.2016 у справі № 761/20890/15-к, провадження № 1-кп/761/338/2016, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/63461197>
6. Постанова ВС від 29.01.2019 у справі *справа № 761/20890/15-к, провадження № 51-5038км18*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91338020>
7. Постанові ВС від 02.03.2021 у справі № 194/196/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95345031>
8. Постанова ВС від 18.12.2019 у справі № *588/1199/16-к, провадження № 51-3127км19*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86505861>
9. Постанова ВС від 15.10.2024 справа № 303/1425/18, провадження № 51-4852км18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/122333175>
10. Ухвала Апеляційної палати ВАКС від 19.02.2021 № 487/5684/19 провадження № 11-кп/991/5/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95263495>

11. Грібов М. Л. Прокурорський нагляд за виконанням доручень на проведення негласних слідчих (розшукових) дій при розслідуванні грабежів та розбоїв. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. No 1. С. 23–28.
12. Judgment of the European Court of Human Rights in the case «Sutyazhnik v. Russia» on July 23, 2009 (Application No 8269/02). URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-93775>
13. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 220.